

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000568

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-03-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павленко Марина Миколаївна

2. Maryna M. Pavlenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка підприємств та галузей національного господарства

Дата захисту: 01-05-2026

Спеціальність за освітою: Економіка підприємства

Місце роботи здобувача: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 193

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.29, 68.01.75, 72.15.33, 06.71.07, 06.35.28

Тема дисертації:

1. Формування і функціонування ринку зерна в умовах нових викликів
2. Formation and Functioning of the Grain Market in the Context of New Challenges

Реферат:

1. Дисертацію присвячено удосконаленню теоретичних засад забезпечення оптимальних параметрів стабільності у формуванні і функціонуванні ринку зерна та науковому обґрунтуванню організаційно-методичних підходів до її оцінки в умовах нових викликів. У дисертації досліджено та удосконалено теоретичний підхід до уточнення категорії «ринок зерна» як складної системи економічних відносин, які виникають між суб'єктами господарювання у процесах виробництва, реалізації та споживання зерна в умовах воєнного стану. Застосування такого підходу дозволить розглядати формування ринку зерна як динамічну систему, що постійно розвивається та охоплює взаємопов'язані елементи: від виробництва, продажу, переробки та споживання в умовах нових викликів, а саме часткової втрати території, які відтепер не задіяні у процесі виробництва. Такий методичний підхід побудований на двох важливих ринкових підходах, а саме на дослідженнях формування ринку з числа його учасників та з системи регуляторних інструментів держави,

що за мету ставить вплив на функціонування ринку за складовими інструментами впливу на попит і пропозицію. Такий підхід важливий, оскільки дозволяє глибше зрозуміти сутність та механізми функціонування ринку зерна як цілісної системи. Він сприяє ідентифікації ключових елементів і взаємозв'язків між ними, що є основою для ефективного управління розвитком ринку, та створює можливості для більш точного прогнозування його динаміки, вдосконалення механізмів регулювання та підвищення стійкості в умовах нових викликів. Доведено, що формування ринку зерна в Україні потребує комплексного підходу, що враховує як внутрішні фактори (рівень виробництва, інфраструктура, державне регулювання), так і зовнішні (глобальні ринкові тренди, міжнародні ціни, експортні можливості). Особливу роль у його стабільності відіграє інституціональне регулювання, зокрема державна політика, яка має забезпечувати баланс між попитом і пропозицією на ринку зерна, сприяти розвитку інфраструктури, підтримувати фермерів та стимулювати експорт в умовах нових викликів. Удосконалено інституціональні засади регулювання ринку зерна, через аналіз поточного стану державного управління, модель якого побудована на тому, що державі відводиться роль головного регулятора цін, а також структурних пропорцій з метою уникнення порушень рівноваги на ринку зерна в умовах нових викликів. Науково обґрунтовано, що методологічний підхід до вивчення ринку зерна включає використання різних економічних та статистичних моделей для оцінки його функціонування. Одним з основних напрямів є прогнозування тенденцій формування і функціонування ринку зерна, що дозволяє передбачати коливання цін, обсяги виробництва та експортні можливості, які створюють умови для розвитку ринку, а також факторів, що пов'язані з інфраструктурними та логістичними умовами. Розроблено методологічні засади реалізації державної політики в аграрному секторі, що базуються на аналізі міжнародного досвіду. Запропоновано використовувати інструменти, такі як підтримка доходів виробників, система агрокредитування та державна підтримка експорту сільськогосподарської продукції для підвищення стійкості в умовах нових викликів. У роботі визначено шляхи протидії сучасним викликам розвитку ринку зерна України в умовах воєнного стану через ідентифікацію проблеми логістичного характеру; прозорості ціноутворення. Зокрема, визначено, що окрім співвідношення попиту і пропозиції продукції на її ціну також впливають інші чинники, серед яких державна цінова регуляторна політика та очікування щодо урожайності. Відображено, що серед основних проблем ринку зерна можна виділити недостатній рівень розвитку інфраструктури, зокрема, обмежені можливості для транспортування та зберігання зерна, що знижує ефективність експорту в умовах нових викликів. Проведено оцінку сучасного стану регулювання виробництва зернових в Україні, яка показала значний потенціал та важливу роль зернової галузі для національної економіки та існуючі проблеми у сфері регулювання, які потребують системного підходу та покращення, саме системи регулювання виробництва зернових в Україні, яка є комплексною і включає в себе державні субсидії, програми підтримки сільськогосподарських виробників, а також нормативно-правові механізми. Нові виклики воєнного стану, які постали перед ринком зерна це просідання ринку робочої сили, що забезпечують, у тому числі виробничі процеси в сільському господарстві; масштабне руйнування зернової інфраструктури, портів, елеваторів, складів; призупинення морського перевезення з акцентом на залізничний транспорт та внутрішнє зберігання зерна.

2. The dissertation is devoted to improving the theoretical foundations for ensuring optimal stability parameters in the formation and functioning of the grain market and the scientific justification of organisational and methodological approaches to its assessment in the context of new challenges. The dissertation examines and improves the theoretical approach to clarifying the category of 'grain market' as a complex system of economic relations that arise between economic entities in the processes of production, sale and consumption of grain in conditions of martial law. The application of this approach will allow us to consider the formation of the grain market as a dynamic system that is constantly evolving and encompasses interrelated elements: from production, sale, processing and consumption in the context of new challenges, namely the partial loss of territories that are now not involved in the production process. This methodological approach is based on two important market approaches, namely research into the formation of the market from among its participants and from the system of state regulatory instruments, which aims to influence the functioning of the market through instruments that

influence supply and demand. This approach is important because it allows for a deeper understanding of the essence and mechanisms of the grain market as a whole system. It helps to identify key elements and the relationships between them, which is the basis for effective market development management, and creates opportunities for more accurate forecasting of its dynamics, improvement of regulatory mechanisms and increased stability in the face of new challenges. It has been demonstrated that the development of the grain market in Ukraine requires a comprehensive approach that takes into account both internal factors (production levels, infrastructure, state regulation) and external factors (global market trends, international prices, export opportunities). Institutional regulation plays a special role in its stability, in particular state policy, which should ensure a balance between supply and demand in the grain market, promote infrastructure development, support farmers and stimulate exports in the face of new challenges. The institutional framework for grain market regulation has been improved through an analysis of the current state of public administration, which is based on the state playing the role of the main price regulator, as well as structural proportions in order to avoid imbalances in the grain market in the face of new challenges. It has been scientifically established that the methodological approach to studying the grain market involves the use of various economic and statistical models to assess its functioning. One of the main areas is forecasting trends in the formation and functioning of the grain market, which allows predicting price fluctuations, production volumes and export opportunities that create conditions for market development, as well as factors related to infrastructure and logistics conditions. Methodological principles for the implementation of state policy in the agricultural sector have been developed based on an analysis of international experience. It is proposed to use instruments such as producer income support, an agricultural credit system and state support for agricultural exports to increase resilience in the face of new challenges. The paper identifies ways to counter the current challenges facing the development of the Ukrainian grain market in the context of martial law by identifying problems of a logistical nature and transparency of pricing. In particular, it is established that, in addition to the balance of supply and demand for products, other factors also influence their price, including state price regulation policy and expectations regarding crop yields. It is noted that among the main problems of the grain market are the insufficient level of infrastructure development, in particular, limited opportunities for transporting and storing grain, which reduces the efficiency of exports in the context of new challenges. An assessment of the current state of grain production regulation in Ukraine has been carried out, which has revealed the significant potential and important role of the grain industry for the national economy, as well as existing problems in the field of regulation that require a systematic approach and improvement, namely the grain production regulation system in Ukraine, which is complex and includes state subsidies, support programmes for agricultural producers, and regulatory mechanisms. New challenges of martial law facing the grain market include a decline in the labour market, which provides, among other things, production processes in agriculture; large-scale destruction of grain infrastructure, ports, elevators, and warehouses; suspension of maritime transport with an emphasis on rail transport and domestic grain storage.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Павленко М. М. Оцінка прикладних проблем зовнішньої торгівлі зерновими культурами Україною. Міжнародний науковий журнал. Серія: Економічні науки. 2016. № 10 (20). Т 2. С. 115–120.

- Павленко М. М. Тенденції розвитку зернового господарства в Україні. Міжнародний науковий журнал. Серія: Економічні науки. 2016. № 11 (21). Т 2. С. 81–84.
- Павленко М. М. Дослідження впливу інструментів державного регулювання на виробництво зернових в Україні. Міжнародний науковий журнал. Серія: Економічні науки. 2016. № 12 (22). Т 2. С. 124–126.
- Павленко М. М. Інструменти регулювання ринку зерна в Україні. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія економіка та менеджмент. 2018. № 17. С. 100–107.
- Павленко М. М. Методична складова застосування моделі AGMEMOD для формування ринкової рівноваги на ринку зерна. Біоекономіка та аграрний бізнес. Серія: Економіка та управління бізнесом. 2019. Т. 10. № 1. С.77–84.
- Павленко М. М. Методичні підходи для моделювання ринку зерна в Україні за умов ринкової рівноваги із використанням інноваційної моделі «AGMEMOD». Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія економіка та менеджмент. 2019. № 18. С. 115–120.
- Павленко М. М. Вплив державного регулювання на виробництво зернових в системі інноваційних технологій агропромислового комплексу. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2022. № 4 (32). С. 187–195.
- Павленко М. М. Державні програми регулювання та підтримки конкурентоспроможності ринку зерна: досвід ЄС. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2023. № 39. С. 515–522.
- Павленко М. М. Забезпечення конкурентоспроможності ринку зерна в Україні: виклики та стратегії адаптації в умовах сучасних змін. Національні інтереси України. 2024. № 3 (3). С. 387–399.
- Павленко М. М. Інституційний аналіз стратегічних напрямів розвитку сільського господарства України та підтримки конкурентоспроможності ринку зерна. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2025. № 45. С. 675–684.
- Кваша С. М., Вдовенко Н. М., Залізко В. Д., Маргасова В. Г., Варшавська Н. Г., Павленко М. М. Напрями підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору в умовах формування і функціонування ЗВТ з ЄС: колективна монографія. Київ, 2018. 444 с.
- Павленко М. М., Шепелєв С. С. Заходи державного регулювання та функціонування зони вільної торгівлі між ЄС та Україною для підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору України. Трансформаційні перетворення економічних систем виклики сучасності: колективна монографія. Київ, 2017. С. 75–85.
- Вдовенко Н. М., Павленко М. М. Міжнародна економічна діяльність України: робочий зошит для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка», освітньої програми «Міжнародна економіка». Київ, 2023. 70 с.
- Вдовенко Н. М., Павленко М. М. Методичні вказівки щодо проходження навчальної практики з дисципліни «Вступ до фаху та соціальні комунікації» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Міжнародна економіка» зі спеціальності 051 «Економіка». Київ, 2024. 17 с.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; розвиток теоретико-методичних засад формування й функціонування ринку зерна та встановлення механізмів його адаптації до сучасних глобальних і національних викликів

Соціально-економічна спрямованість: запропоновані до використання інструменти регулювання виробництва зернових в Україні, що може застосовуватись органами державної влади та суб'єктами ринку зерна

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U102110; 0122U001643

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кваша Сергій Миколайович
2. Serhii M. Kvasha

Кваліфікація: д. е. н., професор, академік, 08.07.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7448-0543

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кошовий Богдан-Петро Олегович
2. Bohdan-Petro O. Koshovyi

Кваліфікація: д. е. н., доцент, 08.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8550-0028

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Львівський університет бізнесу та права"

Код за ЄДРПОУ: 32408165

Місцезнаходження: вул. Кульпарківська, Львів, 79021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чередник Анна Олегівна
2. Anna O. Cherednyk

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-6471-0677

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черемісіна Світлана Георгіївна

2. Svitlana H. Cheremisina

Кваліфікація: д. е. н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8550-0028

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки" НААН

Код за ЄДРПОУ: 31986126

Місцезнаходження: Київ, 03127, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коробова Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Korobova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1434-2509

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Байдала Вікторія Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Байдала Вікторія Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Боярчук Сергій Васильович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна